

זכרונות ומסורות על

ה'חתם סופר'

ממשפחתו, תלמידיו וההולכים לאורו

בעריכת
בנימין שלמה המבורגר

מהדורה משופרת ומתוקנת

מכון מורשת אשכנז
בני ברק תשע"ד

על העטיפה :
דיוקן אותנטי של החת"ס על רקע בית הכנסת של עיר מולדתו פפד"מ

כל הזכויות שמורות © 2013

מכון מורשת אשכנז
ת.ד. 87 בני ברק

Printed in Israel

תוכן העניינים

הקדמה / 11

רבי שמעון סופר בעל 'מכתב סופר':
תולדות החתם סופר / 27

רבי משה שרייבר בן ה'כתב סופר':
קווים לדמותו של רבינו משה סופר / 47

רבי שמואל עהרנפלד בעל 'חתן סופר':
בית אבות הצדיקים יעמוד / 71

רבי יהודה ליב לאנדסברג:
אלה תולדות / 85

רבי חזקיה פייבל פלויט בעל 'ליקוטי חבר בן חיים':
תולדות רבינו משה בר שמואל מפראנקפורט דמיין / 159

רבי מיכאל הרצפלד:
ביוגרפיה של רבי משה סופר מפראנקפורט דמיין / 237

רבי שמעון סידאן בעל 'שבט שמעון':
ועתה הורד עדיך מעליך / 283

רבי יעקב הירש הלוי יעבץ בעל 'מור דרור':
דברים נשגבים מהתנהגות ה'חתם סופר' / 295

רבי יהודה גרינוואלד בעל 'זכרון יהודה':
ממידותיו התרומיות והקדושות / 321

רבי בנימין וולף פאפנהיים:
זכרונות ממורי ורבי ה'כתב סופר' / 337

רבי משה המבורגר:
שאל אביך ויגדך / 345

רבי טוביה יהודה טוביומי:
גדול הדור העממי / 365

רבי מאיר שפירא מלובלין:
פרשבורג - פראג / 383

רבי אברהם שמואל בנימין סופר בעל 'כתב סופר':
דרוש לשבת הגדול שנת תר"ח / 391